

DEBRECZENI UJSÁG

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egy hóra 200 korona. Negyedévre 600 korona.
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Hétköznap és vasárnap 10 korona.

Felolós szerkesztő és lapfelfelügyelő.

THAN GYULA

Szerkesztőség és kiadóhivatal.
Debrecen, Kossuth utca 3. szám alatt I. emelet.
A Debreceni Első Takarékpénztár épületében.
Hétköznap és vasárnap 10 korona.

Jairus leánya.

A gyárban, ipartelepen, bányában dolgozó munkás, az irodában görnyedő hivatalnok a mindennapi betevő falatért sortálló szegény, a szerencsétlen „kalapos nagysága” s a semmivel sem szerencsésebb fejkendő asszony fáradt tekintetében egy szebb, egy jobb jövő reménysugara árad azokból a nagyjelentőségű szavakból, amelyek vasárnap hangzottak el Magyarország kormányzójának ajkáról Salgótarjánban.

Nyomasztó gazdasági helyzetünk miatt ne essünk kétségbe, — mondotta Horthy az üdvözlésére egybegyűlt ünneplő tömeg előtt, — mert ezek a nehézségek nemcsak minálunk vannak meg, hanem mindenütt, ahol az évekig tartó háború megzavarta a világgazdaság rendjét. Nincs helye a kétségbeesésnek, mert belátható időn belül jobb napoknak nézünk elébe, ha a rend és nyugalom szilárd alapon áll meg ebben az országban. Anarchia itt többé nem lesz, — biztosított továbbá mindenkit a kormányzó, aki beszéde végén a tömeggel együtt ünneplő munkás-zubonyos szóc. dem. bányászokhoz intézte szavait, kijelentvén, hogy az ország újjáépítése terén a munkásságra még komoly feladat vár.

Az orvos megtapintotta a nagybeteg nemzet ütőerét, megállapította a diagnózist:

— Nem kell kétségbe esni, csak nyugalom, a beteg meggyógyul...

— „A leányzó nem halt meg, csak alszik” — mondotta Jézus és feltámasztotta halottaiból Jairus leányát.

A salgótarjáni diszmelvény körül ott állott a nevezetes bányaváros egész polgársága, a polgárság oldalán ottan volt a bányamunkások testülete. Polgárok és szóc. dem. szénbányászok egymás mellett, egy magyar testvérként jöttek el a magyar államfő üdvözlésére. Biztató bizonyossággal annak, hogy ha Csonka Magyarország polgári eleme és munkássága igaz őszinteséggel és elszántsággal fog kezdet egymással a haza újjáépítésére, akkor a rohanó história igazságtevése, a Trianóni béke ravatalára helyezett Hungária, ami imádott drága Magyarországnkra is rá fog idézni a Megváltó megváltó szavai.

— „A leányzó nem halt meg, csak alszik”.

Ha ennek a hazának valamennyi fia megérti egymást a honszeretet jegyében, ha polgárai nem érzéketlenek a szociális szükségletek iránt, szociáldemokrata munkásai pedig elsősorban magyaroknak bizonyulnak, — akkor Jairus leánya valóban nem halt meg, akkor Jairus leányát feltámasztotta a Christusi ige.

Tisza István emlékűnnep a városházán.

Debrecen törvényhatóságának diszközgyűlése.

Debrecen város törvényhatósági bizottsága tegnap ünnepi diszközgyűlés keretében adózott gróf Tisza István, a magyarság vértanúságát szenvedett nagy halottja emlékének.

Már maga az öreg városháza is ünnepi köntöst öltött magára. Dél-szaki növények és virágok pompáztak a lépcsőfolyóján, festői díszben, kivont karddal állottak díszőrséget a daltás hajdúk. Sorfaluk közt özönlöttek a nemzetgyűlés és a vidéki parádés küldötségek tagjai, a debreceni társadalom kiválóságai, a hivatalok, egyesületek és társulatok képviselői.

A törvényhatósági bizottsági tagokon kívül az előkelő vendégek díszesportijában ott láttuk Lindenberger János dr. prelátust, gróf Degenfeld Józsefet, Kratochwill Károlyt, Ghyczy Tihamért, Ságby Lajost, Erőss Lajost, Sass Bélát, Ady Lajost. Mindenkinél feltűnt, hogy Baltazár Dezső püspök nem jelelt meg az ünnepélyes diszközgyűlésen.

A társörvényhatóságok és városok képviselőin kívül a nemzetgyűlés képviselőiben megjelentek: Almásy László nemzetgyűlési alelnök, Illés József, Temesváry Imre, Fráter Pál és Barabás Samu nemzetgyűlési képviselők. Az Országos Tisza emlékbizottság részéről pedig Szepessházy Imre, Horváth Elek miniszteri tanácsos és Tóth Lajos egyetemi tanár vettek részt a diszközgyűlésen.

A diszközgyűlés megnyitása.

A terem zsúfolásig tömve volt, még a szomszédos helyiségekben is szorongtak a vendégek, amíg a karzatot előkelő debreceni urhölgyek töltötték meg.

A terem baloldali részén lepel takarta gróf Tisza István leleplezendő arcképe, előtte pálmák bontották ki szárnyaikat és két díszbe öltözött hajdu állt díszőrséget.

Miskolczy Lajos főispán elfoglalta az elnöki széket s egyszerre néma csend lett a teremben. A főispán a következő beszéddel nyitotta meg az ünnepélyes közgyűlést:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Mélyen tisztelt vendégek!

Az önista sirja legszéléről magához tért nemzet feleszmélése első pillanatában, öntudatra ébredő reménysége első gondolatával ösztönözten nyúl azon ideálok után, amelyeknek hűség és tántoríthatatlan szolgálása adhatják vissza egyedül létét. Csoda-e, ha megtört szeme mikor benne a remény első sugara csillan fel: annak a nagy martír fiának glóriás alakját keresi, aki mint az igaz magyarság minden fényével és hibájával ékes megsejlesztője, szinte maga a nemzet volt. A magyar földből nőtt, a magyar levegőben dacossá

szórol szóra a következő volt: edzett, az önnön nemzetéért önnön nemzetével viaskodó, az ősei hitében erős, a magyar fajja védelmébe meg nem alkuvó Tisza István örök halálával emlékezünk. A szabad királyi város látni akarja nemzetépítő munkája közben az ő ragyogó alakját, emlékeztetül a dícsőséges nagy időkre és komoly intelmére a jövőendő kemény küzdelmeinek. A törvényhatósági bizottság akarata itt, a régi dícsőséget sugárzó és székház sok nagy alkotásra emlékeztető ódon termében jelölte ki Tisza István képmásának méltó helyét és mai diszközgyűlést negyedik évfordulóján az örök sötét napnak a kegyeletes emlékezésnek a leleplezés tiszteletadásának szenteli. Magya r szívem fájó örömevel köszöntöm mindazokat, akik e kegyeletes ünnepünkön személyesen vagy képviselőik által részt vevő, együttérzésükkel annak melegét és fényét emelik. Van szerencsém bemutatni a kegyelmes asszony levelet, aki „váltatlan bánatában” velünk van ez órában. Hálás köszönetet mondok gróf Bethlen István miniszterelnök ur önmagyméltóságának és a m. kir. kormánynak, a kiket országos gondjaik a személyes előjelben akadályozván, szerencsés vagyok ez ünnepen megtisztelő megbízásuk folytán képviselhetni és a kegyeletét leróvó törvényhatóságunk üdvözlőket tolmácsolni. Különös tisztelettel köszöntöm a nemzetgyűlés küldötteit, az Országos Tisza István Emlékbizottság és testvér törvényhatóságok képviselőit, valamint az összes megjelenteket, a diszközgyűlést megnyitom.

A polgármester bejelentése.

Az éljenzéssel fogadott megnyitó után Csóka Sámuel polgármester helyettes emelkedett szólásra.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! A törvényhatósági bizottság áthatva attól az elévülhetetlen kegyeletől, amellyel a vértanu halált halt kiváló hazánkfi: gróf Tisza István emlékének tartozik elhatározta, hogy a dícső emlékeztető nagy államférfi arcképét a közgyűlési terem számára megfesteti. Tisztelettel bejelentem, hogy e megbízást folytán gróf Tisza István arcképét Dienes János helybeli festőművésszel megfestettük. A mai gyászos emlékü napon gróf Tisza István vértanu halálának évfordulóján kegyelettel adózunk az ő emlékének és az ebből az alkalomból összehívott közgyűlésen is ápoljuk azt a szellemet, amely az ő emléke nyomán fakad. A mai napon arcképének leleplezésével külsőképen kifejezésre kívánjuk juttatni azt a tiszteletet, a melyet a tragikus sorsra jutott nagy magyar emléke méltán megérdemel. Felkérem a törvényhatósági bizottság ünnepi szónokát, dr. Kölcsy Sándor bizottsági tag urat, hogy ünnepi beszédét megtartani szíveskedjék.

Kölcsy Sándor dr. ünnepi beszéde.

Általános figyelem és érdeklődés közepelte tartotta meg dr. Kölcsy Sándor dr., sokszor éljenzéssel megszokott ünnepi beszédét, amely

Tekintetes Törvényhatósági bizottság, mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Ma van negyedik éve annak, hogy gróf Tisza Istvánt elvesztettük.

A Mindenható bölcs elrendezése gondoskodik arról, hogy még a rajongva imádott fíu elvesztésén érzett édes apai gyász is idők múlásával az emlékezés szelid bánatává enyhüljön. Mily nagy ennek a nemzetnek a vesztesége, hogy érte élő fia elhunytával reáborult sötét gyász évről-évre egyre csak égőbb, egyre csak égőbb, egyre csak mélyebben és mélyebben mardosó gyöttrő fájdalomra lesz.

Az önmardosásból, a lelkiismeretnek kinzó gyöttrődésből mindnyájunknak ki kell venni részünket évről-évre, míg már csak élünk, mert mindnyájan bűnösök vagyunk — abban, hogy az ő meggyilkoltatása és vele a nemzet meggyilkoltatása bekövetkeztett.

Bűnösök vagyunk mindnyájan! Bűnösök az ellenségei, mert a belőle sugárzó világosságot meglátni vakok voltak, mert harsonás igazságai elől füleikbe kócot tömtek és mert önos érdekeik sikereinek a haza jóvoltát alárendelték. De bűnösök vagyunk azok is, akik táborához tartoztunk, mert megelégedtünk annak kényelmével, hogy őt megértjük és vele vagyunk a nélkül, hogy jellemének lényegét magunkévá tettük volna és a nélkül, hogy igazságainak apostolai-vá váltunk volna.

Csak így történhetett, meg Magyarország legnagyobb szegénye, hogy vele az egyetlen férfival az orgyilkos süpredék végezvén, nem akadt utána egyetlen egy sem aki szavát halatni merje volna, vagy egyetlen „nem”-et odamondani mert volna a magát cinician „nemzeti”-nek nevező országgyűlés tanácsnak.

Fájdalom, — beteljesedett rajtunk egyik leghatalmasabb igazsága Tisza Istvánnak, hogy „a sors szélvészsdorta száraz falevélként seprti a nemzeteket végzetük felé ha a biggadi megfontolás és a hazafui kötelesség-érzet szavát elnyomja bennük a szenvedély”.

Végzetünkre előre figyelmeztetett. Tisztán látta, hogy a nemzet a hazug szavak mákonyától szédelő fejjel áll a lejtőn, tántorgó örvény szélén. Kellett, hogy birjon valami emberföltötti külön érzésszervvel, mellyel a fenyegető vezedelmet matematikailag pontossággal előre érzékelní volt képes, mert nagytudás és vaslogikája mellett is csak így érthető, hogy amit csak pályája kezdetétől szóban vagy írásban hirdetett, az ma már mind történelmi valósággá, bizonyossággá vált.

Az egész élete fáradságot nem ismerő és méreteiben egyre imponánsabb küzdelem volt megakadályozni az általa előre látott veszedelmeket.

Már 28 éves korában, 1889-ben megmondja Tisza István, hogy „hol közelebb, hol távolabb jövőben kísért bennünket egy nagy európai háború veszélye és szelleme nekünk készen kell lennünk és pedig békében kell elkészülnünk...” mert „ha az a háború kiüt... igen könnyen fejlődhetik élet-halál harcá a magyar nemzetre nézve”.

Sokan voltak azon a nézetten, hogy mindent el kell követni a hadsereg fejlesztésének megakadályozására, a vidékükben fontosabbnak tartva borsot törni Bécs orra alá, azon ad áron is, ha a haza védelméről így gondoskodás nem történhetik. Terv szerűen aknázták ki egyesek minden csekélységet, hogy a polgári társadalom előtt a katonaságot discreditál-

ják és a nemzetnek ezt az egyaránt kardinális alapját tevő két faktort egymástól elidegeníték elve egyengetvén a rothadásban kora melegágyát a majdani csirába szókötő „nem akarok katonát látni” fele elv hirtelre vált szörnyűséges mérgének.

Gróf Tisza István tisztában volt a monarchia körül ólálkodó hiénák erejével és óhségével. Epen ezért meggyőződésének minden erejével, lelkesedésének egész hevével folytatta le a harcot véderőnk kifejlesztése érdekében.

Természetesen olcsó dolog volt abban az időben Tisza Istvánnak azt a buzgóságát Bécs iránt tanúsított szolgáló készségnek tüntetni fel. Alig is győzték ezt az alkalmat egyes 48-as epigonok hangos torokkal kiaknázni a nép előtt, melynek szívéhez a jobbágy sorból felszabadulás miatt a 48-as idők emléke ma is olyan közel áll.

Pedig ma már mindenki tudja, hogy a monarchia dualistikus jellegének a paritás alapján való kidomborításában, sőt a monarchia súlypontjának Magyarországra áthelyezésében a csak odaient bizalmatlanságot keltő ithoni szájakodás és az „előkelő idegenek” bécsi intrikája dacára is Tisza István többet tett, és ért el egy magában, mint az összes u. n. vivmány politikuskok összevéve.

Nem tekintetve sem jobbra, sem balra és nem törődve a népszerűlétséggel, Tisza István haladt a maga meggyőződésének egyenes útján előre... és a véderő törvény végre is tető alá került. Munkája eredményének gyönyörű ellenpéldája lett az a minden idők történelmében páratlan teljesítmény mellyel az általa megalapozott keretek alapján ez az ország, a reá nézve élet-halál kérdése vált soha nem álmódhatott hosszú háborút végig küzdőn birta talán jobban, mint a militarista 80 millió német nemzet.

Ellenlábasai — tisztelet a csekély kivételnek, Tisza Istvánt parlamenti pályáján, hová tovább elgáncsolni törekedtek, nem annyira politikájáért, mint egyre jobban önmagáért. A Tisza István kikezdhetetlen jellege, messze felettük álló tudása, vaserngiája, magas erkölcsi felfogása csak bősztette ellenfeleit. Tárgyi érvekkel ugyan alig tudták előállani, de az legkevésbé sem bántotta őket, hiszen nagyon jól tudták, hogy a magyar közéletben valamely közügy sorsát könnyebben eldöntheti egyetlen egy ügyesen odadobott jelszó, mint ezer tárgyilagos érv. Ők pedig jelszavakkal bőven el voltak látva.

A házzabályok, melyek még azon tisztesebb idők alkotásai voltak, mikor egy ártatlan közbeszólás is a ritkaságok közé tartozott, nem gondoskodtak olyan idők előjövetele esetére, melyben akadhatnak olyan utódok, kik előtt a nemzet szent ügye sokkal csekélyebb fontossággal bírhat, mint önmaguk szereplési vágya. Bekövetkezett az a lehetetlen állapot, hogy néhány mindenre elszánt ember technikai obstrukcióval a teljes munkaképességbe tudta súlyosítani ellenségeink gaudiumára az ország törvényhozó testületét, illusoriussá téve ezzel éppen a 48-as idők egyik leglényegesebb alkotását a parlamentárismust. „Szentsegtörő kezekkel tépázták a nemzet legdrágább közkincsét... alkotmányunk zárkövét: a magyar képviselőház méltóságát és becsületét”, mondja Tisza István gróf, kinek politikai harcai között leghatalmasabb az a küzdelem, amit a házzabályrevízió kapcsán magyar parlamentárismusért végig harcolt. Ebben a küzdelemben is, melynek pedig a kimenetel az ő személyével annyira össze volt forrva, csodálatos objektivitást tanúsított. Soha egy percig mást, mint a nemzet ügyét maga előtt nem látott. „A magyar parlament — írja — nem lehet játékszer jelentéktelen töredékek kezében, a nemzet sorsát nem szolgáltatjuk ki ezek szeszélyeinek... A magyar parlament méltósága, becsülete, munkaképessége egyelően drága kincs kell hogy legyen mindnyájunknak”.

Az obstrukció szertelenkedésében némi szűnet állott be az őz Thaly Kálmán közbelépésére. Azonban egyes, minden áron szerepelni vágyó elemek a komoly parlamenti munkában mandátumuk biztos halálát

sejtették és újra szervezni kezdték az obstrukciót, mely csakhamar teljes erővel újra tombolt a Házban.

Tisza István mindent elkövetett a parlament munkaképességének biztosítására kormány-elnöki székéből páratlan agilitást fejtett ki, hogy szintisza igazságairól az országot meggyőzze. Sajnos, hogy a körülötte mesterségesen épített frázis hegyek miatt napnál világosabb érvei nem hatoltak át a közvélemény szelésebb rétegeihez. Tragikuma előre vetette árnyékát el kellett buknia, hogy aztán neki adjon igazat az egész ország. A nemzet helyesnek ismerte fel a Tisza István által már az első küzdelem idején fenn vallott elvet, hogy „aki Magyarországot Lengyelország sorsára juttatni nem akarja, bírnia kell erkölcsi bátorsággal és akaraterevel arra, hogy a lényeg... a formából magasabbra helyezze”, mert csak egy maradt már hátra, mint mondotta: „vagy sorsára bízni az országot, vagy véget vetni a... komédiának”. Az igazság még erősebbé tételére szolgálhatott az a tény, hogy ellenfeleit ugyan az az obstrukció züllesztette szét, melyet annak idején megelégedett passzívással hagyatkozni, mikor az ő megbuktatására irányult.

A parlament — néhány hónap mulva naprendre tűzte egy új választójogi törvényjavaslat tárgyalását.

Tisza István már régebben kifejezte nézetét ebben a kérdésben. Szerinte: „a valódi liberális álláspont végül gyanát a nemzeti demokrácia egész tömegének politikai jogokkal való felruházását kell hogy odaállítsa, — de olyan végül gyanát, amely ne frázis legyen, hanem komoly cél, amely felé lépésről-lépésre következetesen haladni kell, de a haladásnak nem az a módja, hogy apriorisztikusan a választási jogba bevonjuk és azzal felruhazzunk olyan tényezőket is, amelyek erre ma még kellő előfeltételekkel felruházva nincsenek, egész társadalmi viselkedésünkben igyekezzünk igenis bele nevelni a nemzeti demokráciának mind nagyobb rétegeit abba, hogy bírhassanak az anyagi függetlenségnek azon attribútumaival, bírjanak azzal a szellemi műveltséggel, bírjanak azzal a megbízható hazafiai érzéssel, amely mellőzhetetlen előfeltételt képez annak, hogy a rájuk ruházott választói jogot valóban a haza javára gyakorolják”. Majd később így nyilatkozik: „Az az eljárás pedig, amely derűre borítja felruházva a választói joggal az arra kvalifikációval nem bíró elemeket is, az igenis a demogógiának és a reakciónak szolgál”. Tiltakozott a reform olyan tulajdonsága ellen, amely a nemzetiségi, felekezeti és szociális demagógia martallakául dobná a nemzet közéletét.

A király 1913 június havában nevezte ki másodikban gróf Tisza Istvánt miniszterelnökké.

Egy tekintet ezen idők törvényalkotásaira: a magyar ágyugár létesítése, a hajdudorogi magyar-görög katolikus püspökség felállítására, a királyság intézményének védelme, mind arra mutattak, hogy gróf Tisza István államférfiúi éleslátása fokozottabban kísérte figyelemmel a közeli Balkán eseményeit, melyek hazánkat különösen védekezésre intették.

Egy politikai merénylet a trónörökös ellen egyszerre kirobbantotta a háború közvetlen veszedelemét.

Gróf Tisza István ezekben az időkben mutatkozott igazán a történelemnek csak legkimagaslóbb alakjaihoz hasonlítható államférfiúi képességeinek, hivatottságának teljességében.

Ma már hiteles okmányok alapján a külföldön is mindenütt tudott tény, hogy a világ összes vezető államférfiai között Tisza István volt az egyetlen, aki a háborút ellenezte.

Az 1914 július 7-én tartott korona tanácsán felhívja a koronatanács figyelmét az európai háború veszélyére, hogy ebben a bolgárok egy hatályos támogatásra gyengék s Románia ellenünk fordulhat. Összintén ki-mondta, hogy a háborús megoldást a mi helyzetünkben esztelenségnek tartja s megelégednék Szerbia diplomáciai vereségével egy olyan jegyzék útján, melynek feltételei nem elfogadhatatlanok.

Gróf Tisza István a koronatanács-

ban egyedül maradt véleményével, de nem adta fel a reményt, hogy álláspontját sikerülni fog elfogadtatni. Terjedelmes memorandummal fordult öfelségéhez, melyben reámutat „arra a gazdasági és pénzügyi fordulásra, azokra a gyötrelmekre és aldozatokra, melyek a háború elkerülhetetlen következményei” s kijelenti, hogy „a leggondosabb és legteljesmeretesebb megfontolás után nem viselheti el a gondolatot, hogy felelős része legyen a Szerbia ellen tervezett katonai támadásban”.

Gróf Tisza István hazafias aggodalmi azonban már nem tudták megakadályozni a háború kitörését. Más az ő helyén kivonta volna magát a felelősség alól lemondása benyújtásával. Csak az ország érdekét minden egyéni szempont fölé helyező Tisza István jelleme volt képes arra, hogy önmaga legyőzésével, nézetei titokban tartásával az ország hangulatának egységét megőrizze, a legnehezebb órákban válságot fel ne idézzon, sőt mindent elkövesse, hogy az ügy igazságába vetett hit minden magyar szívben lobogó lángra gyuljon.

Es míg az ország a lelkesedés paroxismusának napait élte: gróf Tisza István sötét gondokkal terhelve látott az emberfeletti munkához, hogy az állam gépezetét minden vonalon a rendkívüli feladatok szolgálata alá állítsa. Csak az ő vasakaratu kormányzásával volt lehetséges, hogy ez a nemzet a hova-tovább nyilvánvalóan léteért folytatott élet-halál küzdelemben képességei maximumát fejthette ki.

Ott látjuk őt nemcsak a kormány-elnöki székben, de a hadségezés ügyének az élén is. Gyakran felkeresi a főhadiszállást az ország határai védelmének érdekében. Az őz Hindenburg a csodálat hangján ír Tisza István akaratának erejéről és izzó hazafiaságáról. A háború alatt tényleg nem volt előtte jelentéktelen ügy semmi sem, mindent megvizsgált, mindenütt ott volt s míg ő éjszakákat átviasztott a határainkon szenvedő katonáink jobb voltáért, itthon nyugodtan hajtottá álomra fejt az ország abban a tudatban hogy felelte Tisza István áll őrt.

Az Ur haragjának első jele volt reánk, hogy a legválságosabb időben szolgáltatta el az elők sorából őz uralkodónkat, kiknek bizalmát Tisza István a legteljesebb mértékben bírta. Államférfiúi éleslátására vallott, hogy a monarchiában már akkor fel-fel törő decomponáló elemek miatt is szorgalmazta az új uralkodónak Szent István koronájával mielőbbi megkoronáztatását és az eskü kivételét.

Sajnos az új uralkodó nem sokáig hallgatott háza húseség, kipróbált tanácsadójára, hanem engedve a háttérben áskálódó befolyásoknak és behódolva a radikális felhasztozó jel-szavának, elejtette gróf Tisza Istvánt olyan időben, amikor ennek az országnak jobban, mint valaha Tisza Istvánokra volt szüksége.

A tekintély megbecsülésben oly annyira megnyilvánuló constructiv erő kikezdéséhez ez a szerencsétlen gesztus volt az első fejszecsapás.

Gróf Tisza István azonban ez alkalommal is ragyogó tanubizonyságot tett mélyesleges hazafias gondolkodásáról. Többségi pártja élén most már, mint ellenzéki vezér készséggel jelentette ki, hogy a kormánynak minden eszközt meg kíván adni ahhoz, hogy „a magyar nemzetnek a világháborúval kapcsolatos nagy léte-érdekeit teljes nyomatékkal és teljes sikerrel képviselhesse”.

Gróf Tisza István felmentetvén a kormány-elnöki széktől a három évi szakadáltn, mgfeszített munka után nem pihenésre gondolt. Hiszen addig is mindenérzése, minden gondolata a hideg éjszakába kint szenvedő katonáké volt, alig várta, hogy testileg is ott legyen velük egy sorban.

A debreceni honvéd huszárezred abban az időben előnyomulásban, támadó mozgó harcban volt. Szemben vele a halált megvető elszántságukról híres hekatierinoszlávi kozákok és francia tüzereseg állottak. Az ezred pár nappal az előtt vívta egyik legvéresebb kézi tusáját az 1000 méter magas, erővel borított Sterm-nina hegy elfoglalásakor, mely helyet később a huszárok a maguk nyelvén haláldombnak kereszteltek el.

Az előnyomuló harcban természetesen drótsüvenyről, erősített állásról szó sem lehetett.

Ez volt a situáció mikor — szinte ma is előttem van — egy augusztusi délután gróf Tisza István ezredes kiérkezett a rajvonalba és átvette a huszár oszály parancsnokságát.

Az ellenség — melynek mindenkor kitűnő kényszerzavata volt a monarchiában — alán a népet is tudhatta, hogy mikor ér ki Tisza István a rajvonalba, mert mindjárt az első éjjel heves fegyvertűz keletkezett arcvonalunkon. Gróf Tisza István csodálatra méltó nyugodtsággal adta ki parancsait, mintha egész életében ezt csinálta volna és az ellenség kísérletezése hamarosan megghusult. Tisza István nyomban végig bejárta az arcvonalat és figyelme a legkisebb részletre kiterjedt.

Másnap már korán kint járt a tábori őrs vonalon, hogy az előterepet megismerje. Egy sziklás meredeknél segédtisztje karját nyújtotta felé, hogy áttegítse. Elhárította magától: „Köszönöm — mondta — el tudok egyedül is menni és mit szólna hozzá az őrzsem, ha azt látna, hogy az ezredesét nappal is segíteni kell ott, ahol neki koromsötét éjjel is járni kell tudni”.

Az ellenséges tüzéréség előszeretettel vette heves tűz alá nehéz útegeivel az arcvonalat. Ilyenkor Tisza István soha egy lépést nem lépett, hogy magát elfedezze s a szeme sem rezent meg, mikor egy-egy nehéz gránát iszonyu robajjal vágta szét tüzes vasszilánkjait körülötte.

A fronton soha egy percig nem tördött életével, ugy annyira, hogy a magasabb parancsnokokat érthető aggodalommal töltötte el az ezredes biztosságáért. Igyekeztek őt minden erejükkel rábeszélni, hogy parancsnoki álláspontját helyezze védtebb helyre az arcvonal mögé. Meddő fáradozás volt ez, Tisza István nem csak kötelesség érzetből, de szíve szerint is csak ott érezte jól magát: tisztjeivel és legénységével egy sorban. Jellemző, hogy már felérkezése napján a tisztjeit másod napon pedig altisztjeit személy szerint ismerte és alig néhány nap mulva több huszárral már nevé szőlött meg. Az erdő nyirkos gyepe a legénység sátrai között volt az ő, mivel sem különb sátra is. Csenedesebb esteiken míg körülötte a legénység őrszolgálatot nem teljesítő része lepihent, késő éjjel utánig elbeszélgett tisztjeivel. Az volt a nézete, hogy a magyar paraszt éjjel előtt alussza legmélyebb álmát, tehát inkább csak akkor pihenünk le, mikor a legénység már jóformán kialudta magát. Par héttel feljövetele után az egész ezred parancsnokságát reabiztázt.

Nem csak parancsnoka, hanem ugyszólván atyja volt ezredének. — Egyik hadnagya, aki egyébként hété kitüntetést érdemelt ki a háború során és neki is segédtisztje volt, ellenséges golyóól megsebesült. A sebesülés könnyű természetű volt s nem akarta otthagyni vele a rajvonala, de egy-két napos seblázával fedezékében mégis feküdni volt kénytelen. Gróf Tisza István naponta felkereste, odaült mellé és hosszasan elbeszélgetett vele. A legénységre vonatkozóan meghagyta, hogy senkit előle el ne zárjanak s hogy akinek bármiféle legcsekélyebb kérése van azt eléje vezessék. A legénység élt is ezzel az alkalommal. A háborúból már három év telt el akkor s a szabadság idő olyan kevés volt, hogy csoda-e, ha mindenkinek volt valami ügyes-bajos dolga, amiben segítséget kért. Gróf Tisza István naponta 10—20 tábori levelet is írt huszárrai ügyes-bajos dolgában hatóságokhoz, barátaihoz.

Egy alkalommal tábori lelkész nem volt kéznél és hős halált halt vitéz huszária sirja felett Tisza István maga tartott, az ilyen jelenetekhez annyira hozzáédzett szemeket is bőséges könnyel elárasztó beszédet és mondott gyönyörű imádságot értük az örökkévalóság Urához.

Az ezred később az olasz frontra vezényeltetett. Ott történt, hogy egy várható ellenséges támadás megbeszélésekor Tisza István olyan magas stratégiai képességről tett tanúságot, hogy tábornokai nem győzték csodálni vezéri talentumát.

Annak a szeretetnek és ragaszkodásnak, mellyel Tisza István ezredén

A korona 22.

Jelentés a mai tőzsdéről

Zürichi zárlat: Berlin 12 egynyelvű, Holland 216 háromnyelvű, New-York 555, London 2474, Páris 3855, Milánó 2215, Prága 1745, Budapest 22, Zágráb 228, Bukarest 350, Varsó 3 fél, Bécs 73, osztrák bélyegzett 78, Szófia 380.

Börzsejelentés: Nyers marha 320—40 szarvas marhabőr 640—700, nyers borjúbőr fej nélkül 850—900, száraz borjúbőr fej nélkül 1700—800, lóbor szőva 300—400, száraz 2000—500, gyapjas jubor 400—20, nyírott 200—20, báránybőr 400—50. Az üzlet elcsendesedett, a hangulat nyomott, az árak bizonytalanok.

Devizaközpont hivatalos árfolyamai Páris 175—80, Berlin 57 fél és 67 fél, Bécs 340—50, Bukarest 16—7, Brüsszel 163—8. A többi változatlan.

Terménytőzsde zárlat: A terménytőzsdét a lángha irányzat jellemezte és a forgalom csekély volt. A malmok már nyitáskor alacsonyabb pénz kínálattal szerepeltek. A vidéki malmok a tegnapi nap is jóval alacsonyabb árakat kínáltak. A forgalom szűk keretek között mozgott. Gyenge volt a rozs, árpa, a zab valamivel szilárdabb, a repcében csak áru ajánlat fordult elő. A korpa valamivel olcsóbb volt.

Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszavideki 10800—50, egyéb 10750—800, 78 kilós tiszavideki 10850—950, egyéb 10800—9000, rozs 7100—200, takarmányárpa 7050—200, sörárpa 7400—600, zab 6700—900, repce 16000—500, korpa 4750—800.

Ferencvárosi sertésjelentés: Szabad vásárlás maradvány 446, érkezett 267, eladott 56.

Árak: zsirsertés, fiatal könnyű 320—435.

Zártyáson maradvány 22, érkezett 32, nem adtak el semmit, árak nem fejlődtek ki.

Az élelmes ügynök és a tanyai gazda.

Furfangos családi ügyet tárgyaltak a napokban az egyik vidéki törvényszéken. A vádlott élelmes ügynök volt, a panaszos pedig tanyai gazda, aki a nevének leírásán túl semmit sem sajátított el az írás-olvasás művészetéből. A felperes bepanaszolta az ügynököt, hogy biztosítási díjat követel tőle, holott ő nem biztosította magát, sőt az ügynököt, mikor nála járt, angy magyarosan ki is dobta.

Az ügynök védekezése során felmutatta azt a kötelezvenyt, amelyet a gazda írt alá s amelyben százezer koronára biztosította az életét.

A dolog mind bonyolultabb lett. A bíró a gazda elé tartja a kötelezvenyt s megkérdezi:

— Mondja csak, Balog András, a maga irása ez?

A gazda nézi az aláírást s ráismer saját kezévéonására:

— Igenis, tekintetes bíró uram, ez az én írásom!

— I'at akkor mégis csak biztosította az életét! — mondja a bíró.

— Dehogya is, tekintetes bíró uram, én csak nyugtát adtam ennek az embernek e, hogy ottjárt nálam!

— Hogy, hogy?

— Hát ez az ember váltig erőszakoskodott, hogy biztosítsam az életét. Hiába mondtam neki, hogy nem, csak tovább beszélt szakadatlan. Végre is meguntam a dolgot, kidobtam. De aztán megint visszajött s azt mondta, hogy a gazdája egyenesen hozzám küldte s ha nem írom oda a nevemet valahova, nem fogja elhinni, hogy itt járt. Magsajnáltam s ideírtam a nevemet bizonyosságul, hogy künn volt a tanyán az ipse.

A vádlott ravaszul mosolygott, ami beismerése volt a csalásnak, de azért tagadott s mivel tanu nem akadt az esetre, a bíróság kénytelen volt az ügynököt felmenteni. Hanem a gazda elhatározta, hogy vénségére is megtanul írni — de főleg olvasni.

Cserépkályhák,

nagyon szép kivitelben kaphatók
Tóth József keramikusként,
Timár-u. 11. Telefon 10-92.

Miskolczy Lajos főispánt a kormányzó Bihar megye főispáni teendőinek ellátásával is megbizta.

Miskolczy Lajos, Debrecen szab. kir. város és Hajdumegye főispánja nagy közigazgatási gyakorlata, széles látóköre és tapintatával méltán fokozta azt a felső bizalmat, amelyet kinevezése során belé helyeztek.

Kiváló érdemeinek elismerése az a legújabb rendelkezés is, amely Debrecen és Hajdumegye főispánját a biharmegyei főispáni teendők ellátásával is megbizta. Késő éjjel kap-

tuk erről a távirati jelentést, amely szükségességével mellett is beszédesen jelenti a következőket:

Budapest, okt. 31.

A MTI. jelenti: A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére Miskolczy Lajost Hajdumegye és Debrecen sz. kir. város főispánját Bihar vármegye főispáni teendőinek ellátásával megbizta.

Tömeges letartóztatások Munkácsen

Tuszok magyar betörés esetére.

Bécs, okt. 31.

Tegnap délután Munkácsen az a hír terjedt el, hogy tömeges letartóztatások történtek. A detektívek több volt magyar tisztviselő lakásán házkutatást tartottak. A letartóztatások ügyében Prohászka rendőrkapitány kijelentette, hogy felsőbb utasításra jártak el és az okokat sem

ismeri. Hivatalos kommuniké híján a közönség a legfantasztikusabb módon kommentálja az eseményeket. Egyesek szerint a letartóztatások azért történtek, hogy az esetleges magyar betörés esetén tuszokul szolgáljanak. Újabb letartóztatások is várhatók.

Debrecen földbirtokosai százmilliónál többet fizettek be földadóban.

Debrecen város földbirtokosai és bérleti megértő hazafias lelkesedésel siettek leróni a földadóval járó adózatot. Október 31. előtt néhány nappal már olyan tömegesen vitték fel adójukat, hogy mozogni is alig lehetett. Nagy gazdák, kis gazdák tömegesen jöttek és türelmesen várták, hogy rájuk kerüljön a sor. A bérlok tulnyomó részben vállalták a rájuk eső részt.

A befizetés a kitűzött első határnapig szinte páratlan Debrecen életében. Adóbuzában 1 millió néhány-százezer kgramm után jóval többet fizettek be százmilliónál.

A közönség köréből tudjuk, hogy a számottevő nagy tulajdonosok, a város, a református egyház, ref. főiskola, Rickl Géza örökösei, Stein-föld István, Harstein József, Auf-

richt Vilmos, Kun Antal, Rickl Antal, id. Kertész Imre, Eszenyi József, a gazdasági akadémia, Balogh István, Polgári József, özv. Jóna Istvánné, Nyilas István, Polgári Bálintné, Kertész István és számos mások is, kikről tudomással nem bírnunk eleget tettek az állam iránt való kötelezettségüknek.

Az adóhivatali tisztikar elismerésre méltó buzgalmat fejtett ki napokénti késő éjjelig tartó munkájával.

Debrecenben még sokan nem juthattak hozzá, hogy az első határidőre lerójják adójukat. Ezeket örömmel töltötte el a pénzügyminiszter rendelkezése, amellyel a kedvezmények biztosítása mellett még két hétre kitolta a földadó fizetési határidejét.

A magyar államháztartás helyzete.

Az országos pénzügyi tanács ülése.

Budapest, okt. 31.

Az országos pénzügyi tanács 1922 október 31-én tartott ülésén a pénzügyminiszter előadása alapján foglalkozott az államháztartás helyzetével. Megállapította, hogy az ország kiadásai a folyó költségvetési évre az elmúlt négy hónapban mindössze 5.2 milliárddal haladták meg a folyó bevételeket és megállapította, hogy a mutatózó hiány tulnyomó összegében egyrészt az utóbbi időbe bekövetkezett drágulások, másrészt azonban főképp annak következménye, hogy szeptember és október hónapra esik a közszolgálati

alkalmazottak szükségletének fedezésére felmerülő költségeknek és az állam beszerzési szükségleteinek jelentékeny része. Ezek a körülmények meg a legközelebbi hónapban is jelentékenyen éreztetni fogják hatásukat és bár a szóban forgó szükségletnek egy része a most felemelt földadó befizetése által előreláthatólag részben fedezhető lesz, mégis kétségtelen, hogy a legközelebbi hó-

napban be állanak olyan hiányok, a melyekre való tekintettel a többi állami bevételek várható emelkedését figyelembe véve az országos pénzügyi tanács 5 milliárdban állapította meg azt az összeget, amelyet a pénzügyminiszter a folyó évben az államjegyzintézetől államjegyekbe igénybe vehet a költségvetési hiányok fedezésére.

Sport.

Az őszi bajnokság döntő küzdelme szerdán d. u. 2 órákor a Diószegi úton a DMTK—DVSC csapatai között. — A vasárnapi DMTK győzelme a KSE fölért az érdeklődés homlok terébe hozta a DVSC—DMTK szerdán délután lejátszásra kerülő bajnoki küzdelmét. A bajnoki listán ma a DVSC az első a DMTK a második helyen áll s így amennyiben bármelyik is győzne, úgy az az ősszel az első helyet töle elvitatni nem lehet, miután a DKASE és DEAC már csak 11 pontot érhetnek el, amivel a DVSC már rendelkezik. A két vasutas csapat küzdelme a vasutasok Diószegi

pályáján Mindenszentek napján, szerdán délután 2 órákor kerül eldön. tésre fővárosi bíró vezetésével.

Ujdonságok. Gárdonyi Géza halála.

Eger városa gyászba öltözött.

Eger városi gyászba öltözött. Az iskolákon, középületeken fekete zászló leng. A város halottjának tekintik Gárdonyit és gondoskodik temetéséről. A nagy halottat tegnap este levitték a Várhegyről és a Liceum dísztermében ravatalozták fel. A városi tanács ma délután rendkívüli ülésre ül össze ezen határozza el, hogy hova temetik Gárdonyit. Szó van arról, hogy nem a temetőben, hanem fent a Várhegyen helyezik örök nyugalomra s sírja felé kénnőb mauzoleumot állítanak.

Felmerült az a terv, hogy Gárdonyi házában, amelynek telkét Eger város adta szeretete jeléül, Gárdonyi szobát rendeznek be a lakásába és úgy hagynak mindent, ahogy maradt.

Gárdonyi íróasztalában megtalálták a végrendeletét, amelyben minden vagyonát két fiára hagyja és kötelességüké teszi, hogy az egri írgalmasoknál gyógykezelt leányát testvéri szeretettel gondozzák. Íróasztalán egy novella volt, amely alá ez volt, amely alá ez volt írva „ne adjátok ki”. Az íróasztal fiókjának átkutatása után kiderült, hogy Gárdonyinak egész sereg írása van kiadatlán. Kevesen tudták, hogy a kiváló író megtanulta a tibeti írást és egész sereg feljegyzés van ilyen jegyekkel.

Az Új Nemzedék annak idején jelentette, hogy Gárdonyi nagy regényt írt a papságról, ezt a regényt a 244-ik oldalon félbeszakítva megtalálták az íróasztal fiókjában.

A Magyar Tudományos Akadémiát és a Kisfaludy Társaságot Négyessy László képviseli a temetésen. Négyessy már ma délelőtt elutazott Egerbe és magával vitte a Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság díszes koszorúját. A Petőfi Társaságot a temetésen Szávay Gyula képviseli.

Budapest, okt. 31.

Huszar Karoly, a nemzetgyűlés alelnöke a nemzetgyűlés nevében Gárdonyi Géza édesanyjához a következő táviratot intézte:

Örök dicsőségű fiának az egész nemzet mélyen gyászolt nagy írójának elhunytá alkalmával fogadja Nagyságos asszonyom a magyar nemzetgyűlés-összinté részvétét.

Lapunk legközelebbi száma Mindenszentek mai ünnepe miatt pénteken reggel, a rendes időben jelenik meg. Nyíregyháza munkásai a nyomorgókért. Nyíregyháza munkásai közül a szabóiparosok már a múlt héten felajánlották heti keresményük egy részét a kormányzó inszégakciója javára. A nemes példát valamennyi munkás követni akarja, amennyiben aponkint egy túlórárt dolgozva, annak egy havi jövedelmét a kormányzó inszégakció javára ajánlják fel.

2 szűnk szénát, szalmát
tengeriszár csutkát lábán is bármily mennyiségben. — Hívásra vidékre is megküldjük. Cím a kiadóhivatalban. o Tengeri törést csutkáért vállalunk. Nádvaszt is felvállalunk vidéken is.

Mindszentelek ünnepén a róm. kath. templomban 6, 7, 8, fél 12 órakor csendes szent misék, fél 10 órakor ünnepélyes szent misét celebrál dr. Lindenberger János prelátnak. Utána szent beszédet mond omsényi Kálló Ferenc s. lelkes. Délután 3 órakor szent olvasóimádság, utána kedvező idő esetén körmenet indul a temetőbe. 5 órakor szent beszédet mond Csillag Nándor s. lelkes. Utána ajtatósság az elhunyt hívek lelkiüdvéért. — halottak napján fél 7, 7, 8 órakor csendes szent misék, 9 órakor ünnepélyes Requiem az elhunytak lelkiüdvéért.

Thot László büntetőjárásbíró buj csúztatása. A büntetőjárásbírósnak tegnap délelőtt teljes ülés volt, amelyen a bírák elbucsuhtak Thot Lászlótól, akit tudvaleg a laplatai egyetem a büntetőjogi tanszékére hívtak meg. Az Ügyvédi Kör legutóbb szintén diszvacsorát rendezett Thot László dr. isztéletére, aki meghatótan köszönte meg az ünneplést.

Tűzriadó! Algoli!

Gondatlanságból okozott emberlét vétségével vádoltan állott a debreceni királyi törvényszék előtt Major Miklós, Szatmári Zoltán és Szabó József monostorpályi lakosok. 1921. július 8-án, a monostorpályiban levő Kövendi tanyán egy régi épület utolsó falmaradványát döntötték le Major Miklós és Szatmári Zoltán, akik a tanyán mint napszámosok voltak alkalmazva. Mielőtt azonban a fal kidöntéséhez fogtak volna, nem nézték meg, hogy a másik oldalon van-e valaki. A fal alatt játszadozott Major Miklós 3 éves gyermeke Lajos, akire ledöntéskor a fal ráborult. A gyermek azonnal halálát lelta. Szabó Józsefet pedig azzal vádolják, hogy látta a gyermeket, amikor a fal alá ment. A vádlottak tagadták, hogy látták volna a gyermeket ott játszani. A szerencsétlen apa sirva adta elő, hogy ő körülnézett a ledöntés előtt, de nem látta ott egyetlen gyermeket. Miután Szabó Józsefnek igazolta azt, hogy ő a kérdéses időben a tanyán sem volt, az ügyész ellene a vádat elcsúszta, a másik két vádlottal szemben azonban fenttartotta a vádat és kéri a megbüntetésüket. Dr. Schotter Ferenc védő beszéde után a sok enyhítő körülmény tekintetbevételével a kir. törvényszék a vádlott Major Miklós 8 napi fogságra ítélte, de a végrehajtást 3 évre felfüggesztette. A másik vádlottat, Szatmári Zoltánt pedig dorgálásra ítélte.

Tűzriadó! Algoli!

Halálózás. Mely fájdalomtól, megtört szívvel tudatjuk, hogy felejtetetlen jó édes apám, nagyapám és áldott emlékü rokonunk: **polg. Guthy István** áldados életének 75-ik évében, hosszas, de különösen 3 heti súlyos szenvedés után f. hó 21-én csendesen elhunyt. Kedves halottunk földi részét november hó 2-án, délután 2 órakor fogjuk Csapó-utca 105. számú házukból, a ref. egyház szertartása szerint az Árpád-terti templomban tartandó ima után, a Kossuth-utcai sírkertben örök nyugalomra tétetni. Végtestességétélre rokonainkat, ismerőseinket fájdalmas szívvel meghívjuk. Debrecen, 1922. október hó 31. Áldás és béke drága porairal Szerető leánya: Mária, öz. Kovács Mihályné. Unokái: István és Mihály. Sógornői: öz. Nagy Ferencné szül. Bihary Sára és gyermeke. öz. Kovács Ferencné szül. Bihary Mária és gyermekei, Bihary István nejevel Tóth Erzsébettel és gyermekei. Elhalt testvéreinek gyermeke: Guthy Erzsébet férjével Derecskey Lajossal. Számos közeli és távoli rokonok nevében is. A temetést Fehértől Béla temetk. int. Debrecen, Dégenfeld-ter 4. szám rendezi.

Ékszereket, aranyat legdrágábban vesz Sándor Armin ékszerész.

Demetrovitsné és Kovács
angol és francia női divatterme
Debrecen, Püspöki palota.

STANIOL
FEHÉR, 130 IVES ÉS MINDEN SZIN-
BEN, ÉREDETI GYÁRI ÁRAK! I.
BUDAPEST, VI. NAGY JÁNOS-
LIZDOR, UTCZA 6. TELEFONHÍVO 17-40.

Friedlenderék vásárolják a debreceni házakat

A debreceni ingatlanforgalmak során mostanában sűrűbben fordul elő a Friedlender testvérek ingatlan vásárlása. Az utóbb eladóvá lett legszébb és legnagyobb házastelket ők vásárolták meg.

Hatvan utcán az óriási telekkel és gyönyörű fronttal bíró Harstein-féle házat, amely a reáliskolával áll szemközt Friedlender Vilmos és Mór vette meg.

Széchenyi-utcán a hasonló nagytelkű és éppen olyan gyönyörű fronttal bíró Berger Mór-féle 33. számú házat, szemben a csendőrlaktanyával, szintén Friedlenderék vették meg.

Néhány nap előtt a ref. egyház a Széchenyi-utca 8. számú, szintén nagy telkű házat bocsátotta árverésre, ahol a keresztény árverezőkkel szemben ugyancsak Friedlender Vilmos kapta meg a házat hárommillió-százhuszonezer koronáért. Erre azonban az egyik keresztény árverelő, debreceni birtokos utóajánlatot adott be hárommilliókétszázezer ko-

ronával s ezen az alapon újabb árverésre kerül a jelzett házastelkek. És az újabb árverésen jóval drágábban ugyan — négymilliószázötvenezer koronáért, — de mégis csak Friedlender Vilmos lett a győztes.

A városnak talán még se lehet érdeke, hogy a közcélokra különösen alkalmas, tágas telkek és nagy házak mind egy testvérgárda kezébe kerüljenek s majdan, ha a városnak lesznek szükségességek nagyobb belső telkek, gondok között vergődjék hogyan szerezzék meg. Annyi garasa, vagy talán több is akadna a városnak, mint Friedlenderéknek, ha mindjárt a vigalmi adó lajziseiből is. És ha már bennszülött debreceni polgárokat nem éri az a szerencse, hogy egyik-másik nagy telket megtudják szerezni, legalább a város venné meg.

Vagy talán a város, amely konkurál a szeszkereskedőkkel, a téglagyárosokkal, a nyomdákkal, a személtuvarozókkal, épen csak Friedlenderékkal nem akar?

Debreceni leány nagy sikere Budapesten.

Perczel Sári bemutatkozása a Vigadóban.

Ch. Perczel Carolának, ajeles ánc-tanárnőnek szépséges leánykája Sárka már bemutatkozott a debreceni közönségnek s klasszikus táncával viharos sikert aratott. Tegnapelőtt már Budapesten táncolt, a Vigadó fényes emében, amely egészen megtelt disztigvált érdeklődőkkel.

Perczel Sárka sikere fölöttébb nagy volt. A közönség lelkesen tapsolta s a legmelegebb elismerés szált szét a teremben lévő nagy közönség körében minden egyes tánc után.

Különböző mindennél szebben beszél a kritika. Három politikai magatartásukban egy mástól élesen elütő lap véleményét reprodukáljuk. Egyhangzó valamennyi. Perczel Sárka táncművészetét méltatja és ismeri el. Ime ezek a vélemények:

Az Ujság így ír:

Perczel Sári táncolt tegnap a Vigadó nagytermében. Technikája fejlett, ritmusérzéke teljesen megbízható, mozdulatai artisztikusak, finom hatásúak. Néhány táncra valószínűleg akrobatamutató volt, de mindig megmaradt a művészi színvonalon. Külön dicsőretet érdemel kifejező mimikájáért is. Méltán rászolgált a zúgó tapsviharra, mellyel nagyszámú közönsége minden tánc után jutalmazta.

A Világ így ír:

Perczel Sári debüje. Vasárnap este a Scala rendezésében a fővárosi közönség elé léptt egy kis debreceni leánya: Perczel Sári. A fiatal táncművésznő öt éven át tanult otthon Debrecenben édesanyjától és öt hétig Bécsben Ellen Telsnér és Wiesenthaltól. Ma estére hatalmas programot hozott a Vigadóba, s igen nagy átfogó produkcióval bizonyította be, hogy az ábrázoló és a reprodukáló áncot, a zenének táncinterpretálását a tökéletesség felé vivő uton ismeri. De láttuk tőle az abszolútán irányzatának három kísérletét is, a melyből tavaly Ella Ilbak nyújtott elsősorant. Perczel Sári technikája kiforratt, ritmusérzéke bámulatos, könnyen zsemeröltetés nélkül vezzi a legnehezebb feladatokat is, légmunkája koccs és öntudatos, úgy, hogy minden megvan arra, hogy e nemben a legelső közt emelkedjék. Eznei intelligenciája, táncskultúrája hivatott teszik arra, hogy nem az ismert interjetálásokat, hanem egyéni koreográfiát mutasson és hogy az abszolútán felé terelje ritka tehetségét. A közönség viharos óváciá-

Színház.

Csokonai-színház.

Heti műsor.

Szerdán: Becstelének. B) bérlet.
Csütörtökön: Becstelének C) bérlet.
Pénteken: Sarga kesztyű D) bérlet.
Szombaton: Hariburgi menyasszony.
Vasárnap délután: Sarga kesztyű.
Vasárnap este: Lili bárónő.

Diszeloadás a színházban.

A Tisza-ünnepség méltó befejezése gyanánt tegnap este Herczeg Ferenc Bizanc című megrázó tragédiája került színre a Csokonai színházban. A főszerepben Rubinyi sikerülten játszotta meg az önfeláldozó, életét népéért elszántan oda-
vető utolsó császárt: Konstantint, az erkölcsi fertők léha, büzhödő kátyuiba bukott Bizanc hőse alakításában domborodott ki.

Halassy Mariska császárnője finom, graciózus, Kardoss Achmed Bei szerepében határozott, erőteljes volt. A többi szereplő javarésze is értéke volt az együttesnek, amely minden részében kidolgozott, harmónikus egész.

A színházat előkelő uri közönség töltötte meg, nézte végig és érdeklődéssel ünnepelte végig az estét, a melynek fénypontja Halassy Mariska művészielen előadott, mély érzéssel szavalt prólogusa volt.

Halassy és Rubinyi főszereplésével ma B) bérletben Rovetta szenzációs drámája: **Becstelének!**

Boccaccio reprize jövő héten, a cím szerepben Voith Ilonával.

„Megtagyott gyermek” Szécsi Feri kóval a főszerepben „Meteor” mozgóban szerdán. Mindszentelek napja: Előadások délután 3, 5, 7 és 9 órakor.

Sulamith Vigaszínház-mozgóban. — Gyönyörű apkeleti történet, eredeti felvételek. Főszerepben Lenkeffy Ica.

Lángpörölly III. befejező része, kamara-zenevel. Urániában.

Péntektől Kornevillei harangok.

Omnia-mozgó. Szerdán és csütörtökön, a d'Ennery világhírű drámája: **A két árva.** Két részben, 8 felvonásban. Mindkét rész egy előadáson kerül bemutatásra.

Az emberiség átka, kalandor történet 2 részben, 10 felvonásban, Lea Pary és Violette Napierska főszereplésével ma az Apollóban, mind a két rész egy előadáson.

Petőfi-ter 9

Telefon 976.

MA

Szerdán, 5 óra
reggelig nyitva a
Modern Cabaré

Nyílttér.

Nyilatkozat.

A „Hajdúföld” október 22-i számában: Az ujkori Kékszakállu herceg c. rám vonatkozó cikkben foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak és emiatt a sajtó-pert megindítottam. Annak megdöntésére, hogy az igazság szolgáltatás elő elhújni nem akartam, sőt annak szolgáltatására siettem, megszállott terettről el jöttem és a debreceni államrendőrségnél jelentkeztem ügyvéddel, ahol kéresemre hivatalosan megállapították, hogy ellenem semmiféle eljárás nincs folyamatban.

Ruzsa László

KALAPOK

Értelmezőkkel
és filzölőkkel
FRANKEDENÉL
megyeház mellett.

Alföldi cipő készítő,

gyorralpál és javító vállalat.
Külön mérték osztály a legjobb
és legújabb kivitelben. — Eladás
nagyban és kicsinyben. **Olasz árak!**
Kovács Vilmos, Iparkamara épület,
Törvényszékkel szemben. o o

SZIREK ANDRAS

elsőrendű ruh- és egyenruha szaki-
készsége alapján a legújabb és leg-
jobb egyenruhák készítésére
Szent Anna-utca 1. szám
Telefon szám 503.

Debrecen város leltárbiztosi hivatala.

2747—1922. he. szám.

Árverési hirdetmény

A néh. özv. Patay Andrásné Burg
Mária hagyatékához tartozó házi-
bútorok, ágyneműek, háztartási felsze-
relések f. évi november 2-án, délelőtt
9 órakor, Piac-u. 58. sz. alatt nyil-
vános árverésen eladatul fognak.
Debrecen, 1922. október 30.

Leltárbiztosi hivatal.

Nemes gyümölcsfa
oltványok

kiváló erős pé-
dányok kaphatók
Mindenkinek saját érdekében ajánlom,
hogy gyümölcsfát összeültetse
és mielőtt fát másfelől megrendelné,
telepemen gyümölcsfaoltványaimat te-
kintse meg. **Farkas Gyula,**
műkertésznél, Vágóhid mellett.

APRO HIRDETÉSEK.

Levelezés

„Anyagiakkal nem
küzdönnék” jellegű levél
van a kiadóban. 416

Ajánlat

Csillárok csiszolása
átalakítását vállalom.
Régi csillárok és fémek
ket veszek. Izzó lám-
pák és villamos felsze-
relési cikkek a legju-
tányosabb áron be-
szerezhetők Földvár-
nál Debrecen első
elektrotechnikai gyár,
Széchenyi utca 55. Te-
lefon 168. 48

Michel 1923-as megér-
kezett; Debreceni zóna
bélyegeket, egész gyűj-
teményeket veszek „Bé-
lyeggyűjtemény” Füvészkert
14. 10050

Kiadó butorozott szo-
bát jelentse be Nagy
Lajos Irodához Veres-
utca 9. Díjmentesen
adja ki az irodát. 5092

Kárpitos elvállalja ja-
vításokat, madrac fris-
tesítéseket, linóleum fek-
tetéseket, függönyöze-
ket. Széchenyi-utca 8. 10010

1. vonalon I. ma vörö-
s-hagyma érkezett, nagy-
ban és kicsinyben lesz
elárulva. Garázsk sű-
tődjéje r. t. központi le-
rakatában. Hatvan-utca
5. szám. Kenyér és sü-
temény állandóan gyári
áron kapható. 28

Lakásnak átadását
legnagyobb lelkiismeret-
telleg, legújabb
titoktartással intézi el
Nagy Lajos Iroda Ver-
es-utca 9. Alapítási év
1900. 5091

Két izm. fiatal embernek
szoba, reggeli és vacs-
raval kapható. Cim a kiad-
bani. 417

Mindenféle kötést, —
fille munkát, zsebkén-
dők aszurozását és him-
zését vállalom. Nyil-u.
49. 334

Ki adna át lakásá-
ból két szobát, esetleg
két cserélné el földért, —
vagy Csapó, esetleg
Kossuth utca elején le-
vő egy vagy két szo-
bás lakását a Nagy
Lajos Veres-utca 9. sz.
alatt levő adásvételi
iroda helyiségeivel át-
fizetés ellenében? Köz-
vetítőt díjazok! (Érte-
kezhetni Nagy Lajos
irodában d. e. 9—1.) —
5095

Buto:os szoba kiadó
szolid magános urihö-
gnek, Csapó 53., legutól.
393

Privátprézt kellő fe-
dezett mellett folyósítottak.
Cim a kiadóban. 369

Pényes mellékkereset-
ben részestül az, aki eladó
ház, szőlő és földet iro-
dában bejelent, mert az
ily ekelet ingatlanok után
esetlegesen nagyobb, és
nagyobb pénzösszeghez jut.
Patakgy. Iroda, Csapó-utca
19., keresztút. 372

Szántást vállalom Deb-
recen határában. Cim a ki-
adoban. 359

Patkányfogó foxterier
kutyát jó helyre kölcsön-
zők. Cim a kiadoban. 383

Fejős tehenet haszná-
latra kiadó. Cim a kiad-
bani. 384

Különbejárati kényel-
mesen berendezett butoro-
zott szoba, előszobával
kiadó. Garay-u. 19. 368

Csinos új ruhát készít
regi kosztümből is, Veres
Margit divatterme, Kölcsey
utca 8. 379

Csinos butorozott
utcai szoba kiadó, Horto-
bágy-utca 13. Kapu alatt
jobbra. 394

Eloszerelm belvárosi
akáomat, közeli kertivel
s. Cim a kiadóban. 392

Apaffy-utca 22.
számú, aulái ház is el-
kel! Ne tessenek te-
hát most már érdek-
lődni utána! Az eladást
eszközölte, lebonyoli-
totta Debrecen és Haj-
dúvármegye legrégibb
adásvételi irodája, — a
Nagy Lajos Országos
Ingatlanforgalmi Vállalat.
Közpon. Iroda: Deb-
recen, Veres-utca 9. A
tulajdonos személyes
vezetése alatt. Fővárosi
Iroda: Budapest, VIII.
Károlyi-utca 26. —
Eladási és hirdetői
megbízások állandóan
folyóvételnek! 3035

Gyönyörű színekben
érkeztetett lányka kötött
kabát garnitúrák a leg-
kisebb számok is. Dr.
Hegedűsné, Gyermekdi-
vátára. Simonffy-u. 2. 305

Huszonkilenc éves
asszony mindenféle gaz-
daságba jártas, gazd-
asszonynak ajánlkozik.
Ajánlkozik tanyára —
vagy vidékre. Értekez-
ni lehet bercesényi utca
4. szám, vendéglő. —
273

Butorozott szoba ki-
adó. Cim a kiadóban. 415

Babikenyőket, baba-
cipők, baba ruhák, dus vá-
lasztékban kaphatók, dr.
Hegedűsné, Gyermekdivát
áruházában, Simonffy-utca
2. alatt. 304

Kötött és horgolt blú-
zok legelőbbban és teg-
gyorsabban Péterfia-u. 52.
készülnek. 418

Üvegeket, kölnivízt,
brilliantvint, parfümöt, és
egyébaját vásárol: Sze-
lényi, Péterfia negyvenhat.
404

Káposztagyala haszná-
latra kiadó. Széchenyi-
utca 52. 402

Eloszerelm eg szoba
konyha lakásmat kisbe-
bér a vasut közelében. —
E. t. v. 64. 401

3 fiatal ember részére
kocsi, lakás kapható, Bet-
en-u. 54. 409

Ki fogadna örökbe jó
arcu, rendes és tisztá 9
éves és 8 éves kislányt, és
3 éves kisfiányt? Cim a
kiadóban. 345

Takarít nő jelenke-
zők T. m. utca 5. sz. m.
utcai lakás. 288

Külön bejárati butoro-
zott szoba konyhával azon-
nal kiadó. Cim a kiad-
ban. 370

Szigorúan tisztessé-
ges mellékkereset! Kö-
nyvelmes mellékfoglal-
kozás! Tekintélyes jó-
vedelemhez jut, ha el-
adó házat, földet, vagy
szőlőt juttat eladás
végett a Nagy Lajos
Irodához, Veres-utca 9.
Közös haszn! Fele-
ketest! Teljes titoktar-
tás! 5093

Kereset

Aranyat, ezüstöt, brili-
ánt, zafírdulát —
vesz. Megbízásra ház-
hoz is elmegy: Steiner
Mihály, Hatvan-u. 2 sz.
1. emelet. 3035

3-4 szobás lakást kony-
hával magas lépcső el-
lenében, lehetőleg piac-
utca közelében keresz-
tény ur család keres.
Ügyvédek díjazva. Cim
„Gyógyász” jellegű
kiadóba vagy Szé-
pességi utca 28. 9989

Napraforgó olajat, —
tök, kendermag és len-
olajat legmagasabb ár-
ban veszek. Füvészkert
utca 22. szám. 60

Veszek aprókolompért,
cukorrépát kisebb-nagyobb
mennyiségben, Mester-48.
385

Kis házat bérbe kere-
sek, lakást cserébe adok,
magas bért fizetek. Cim a
kiadóban. 391

Egy tüzi kovács segéd
jó fizetéssel felvétetik, Mik-
lós-utca 48. 395

Tanuló leány fizetéssel
felvétetik. Ugyanott ki-
lőtt fogat veszek. Nagy
Kata Hölgyfodráz Szalon,
Kossuth 11. sz. 387

Gépirónót azonnal fel-
vesz Hajnal ügyvéd, Bika-
bérház. 377

Száraz dadát, ki taká-
ritásban segít alkalmazok.
Árpád-terti gyógyszerár 400

Egy középkori intelli-
gens, lehetőleg „németül is
beszélő” nő keresek 2 kis
lányom, (3 és 5 éves) mellé
ki némi házi dologban is
segédkeznék. Dr. Acél Pé-
terfia-utca 68. 399

Minden takarítónő
kerestetik, Szent Anna-utca
31. keresztút. 406

Könyveket, regénye-
ket, idegen magyar íróktól
tisztá állapotban veszek.
Cim a kiadóban. 396

Leányok, fiúk, szerdán
csütörtökön, délelőttként
jelentkezhetnek Sze-
lényi, Péterfia 46. 405

Egy kiszolgáló leány
felvétetik Hatvan-utca 2.
vendéglőben. 412

Kifutóleány dr. Hege-
dűsné gyermekdivátázaiba
Simonffy-utca 2. azonnal
felvétetik. 403

Takarítónót könyvvel,
fiatalt, felveszek, Piac-utca
58. II. emelet, II. lépcső,
29. ajtó. 410

Kiszolgáló és kifutó
lányaikat felvesz Krassz
kezmunka üzlet. 388

Egy tüzer tanuló fel-
vétetik, B. l. o. g. Árpád-ter
5. szám. 98

Tisztességes fiatal min-
denképp azonnal be-
lépésre kerestetik. Szent
Anna-utca 9. emeleten ha-
tul. 339

Földet keres megvé-
telre megbízói részére
Nagy Lajos Iroda Deb-
recen, Veres-utca 9. sz.
5090

Gépirásban jártas le-
ány állást keres. Aján-
latot „Pontos” jelleg-
re a kiadóba kér. 262

Fiatalt mindenbe be-
járónó ebédosztással —
azonnalra, Szent Anna
utca 1. első emelet. 319

Raktárhelyiség, eset-
leg világos pince helyi-
ség, lehetőleg közpon-
ton. Értekezhetni Fü-
vészkert u. 22. sz. 67

Házat keres megvé-
telre megbízói részére
Nagy Lajos Iroda Veres
utca 9. 5094

Kerestetik 4—6 hóna-
pos szoptatós dajka
gyermek nélkül, Arany
János utca 25. kereszt-
út. 378

Ügyes varró és t. m.
leányok felvétetnek
azonnalra. Király u. 5
1. emelet. 318

Jómenetelű urak
és hölgyek előkelő régi
biztosító intézethez —
magas jutalékkal felvé-
tetnek. Sajátkezőleg
megírt ajánlatok „Elő-
kelő” jellegre a kiadóba
378

Munkásleányok jó fi-
zetéssel azonnal felvé-
tetnek, Teleki-utca 100
szám. 10019

Takarítónót, vagy cse-
lédet könyvvel felveszek,
Miklós-u. 27. 347

Takarítónő a reggeli
órára felvétetik, Piac-u.
22. III. em., ajtó 4. 358

Jóvaló lány vagy asz-
szony állandó mindenestek
esetleg bejárónónek keres-
tetik, Szentanna 34. 349

Bejárónő kerestetik, —
Hatvan-utca 1. II. em. 41.
357

Egy éves szőke ártány
disznó, bal füle jegyes,
tegnap délelőtt elveszett.
A nyomra vezető jutalom-
ban részesül, Bellegelő 420.
350

Nagy ruhaszekrény, üveg
és porcellán servizek, szoba
disztárgyak, magyar és né-
met regények megvételre
kerestetnek. Ajánlatokat:
„Privát” verő” címre, ki-
adóba kérek. 352

Bejárónő azonnalra fel-
vétetik, Mester-u. 3. 348

Bejárónót, fiatal lányt
elsejére könyvvel felveszek,
Darabos-u. 26. 343

Ital mérésbe egy ügyes
férfi felvétetik, vagy nő jó
fizetéssel. G. akorlott előny-
ben. Kiss Áron, Petőfi-ter
3. szám. 354

Gépirásban jártas szer-
ény nő munkát állandó-
an a kalmaz Tóth József
kerámiai üzlete, Timár-utca
11. szám. 353

Bejárónőnek keresek
ügyes leányt kiscsaládoz.
Horvát, Miklós-u. 6., balol-
dal. 301

Vas redőnyt két darabot
keresek megvételre. Gyulai,
Péceli-utca 4. 302

Bejárónő könnyű do-
logra, könyvvel felvétetik.
Péterfia 13., kapu alatt.
342

Házat, földet, szőlőt
keresek vételre vagyom-
része. Levelező laponi or-
tesítést kérek. Patakgy. Iroda,
Csapó-utca 19., keresztút. 371

Gyakorlati bíró nőt-
len f. sz. kerestetik segéd,
vagy elárulító kisasszony
felvétetik a Felgyűlés Jé-
nos cégnél. 368

Két jobb iparost kvár-
télyra elfogadok, Nap-utca
24. szám. 361

Zongorát bérbe kere-
sek. Ajánlatokat Varjassy
kósa főnök üzletébe, Piac-u.
14., kérek. 363

Írók, kezdő is, irodába
felvétetik. Patakgy. Iroda,
Csapó-utca 19., keresztút. 374

Takarítónő keresek
ungház. Hunyadi-utcaiba,
jelen kezni Hatvan-utca 2.
sz. emeleten. 366

Egy asztalos segéd, aki
az asztalos szakmába vagy
munkának mind n. g. ában
járt s. felvétetik. Bégenfell-
er 5., felug el. n. 365

Úros, használt üveget
legmagasabb áron veszek.
Simonffy-utca 16. 360

Veszek a Bocskayban
vagy a Bogoson kisbb
d. rab szellőt, Cim a kiad-
ban. 399

Bejárónő dó után há-
lom takarításra részre fel-
vétetik. Cim a kiadóban.
389

Ötven magányos uri-
nő szerény butorozott szo-
ba keres, esetleg konyha
használat. Ugyanott díj-
j. k. Cim a kiad. ban. 386

Bejárónőnek kislány
könnyű munkára felvétetik.
Jelenkezni d. e. 11. után
Arany János-u. 11., udvar-
ba. 378

Kifutó fiu vagy leány
felvétetik, a „Kossuth”
gyógyszertárban, Piac-u.
30. 397

Egy mindenest szakács-
nő vidékre felvétetik. Ér-
tekezni Csapó-utca 36. 398

Veszek használt buto-
rokat, diványokat, madra-
cokat, Széchenyi-u. 8. 393

Eladás

Hálósobák, hencse-
rek, diványok, íróasz-
talok, thonet-székek. —
gyermekkoscsik olcsón
eladók. Butorraktár.
Hatvan-utca 34. 9841

Eladó egy félfedeles
hintó, Teleki-utca 35.
szám. 96

Uj bor 1000 liter, ga-
rantált tiszta eladó. —
Simonffy-utca 55 10021

Használt hálósoba
butor eladó. Kut-utca
10. 315

Saját termésű 15 hektó
bor eladó. Hajnal-utca 27.,
keresztút. 356

Eladó egy szép hosszú
női kabát szőrmé beléssel,
és két szép kosztüm. Pé-
terfia 65. 355

Eladó Homokkert sor
83. számú ház. Beköltöz-
hető egy szoba-konyha. —
341

Sanitás szobagörfűző,
egy Atilla s két hordó el-
adó, Domb-u. 9. 346

Szőlős házzal, ház szőlő
nélkül eladó. Van három,
négy szobás is, beköltöz-
hető is. Patakgy. Iroda,
Csapó-utca 19., keresztút. 373

Föld 7 hold eladó
Acád-ut. fele, és 60 hold
Nagyváránál. Patakgy. Iro-
da, Csapó-utca 19., keresztút. 375

Eladatik márványos-
dó és kályha, márványas-
tal, szőnyeg és pokrócok,
és ócska rézgyak: Pásti-
utca 10. szám. 362

Egy nagy öntött vas-
kályha eladó, Erzsébet-utca
97. sz. 361

Eladó cimbalom pedá-
los és egy függő lámpa.
Darabos 23. 367

Eladó 30 mázsa porosz
szén rózsá krumplért, bu-
záért, tengeriért. Cim a
kiadóban. 376

Káposzta van eladó
kicsiben és nagyban, Bel-
legelő 420. 351

Eladó gazdálkodónak
alkalmas, beülőzhető nagy
telkű ház. Sziv-utca 16. sz.
387

Szőnyeg eladó 4 és fél
3 és fél mtr. nagyság. —
Sziv-utca 28. 391

Vaskályha jó karban
levő eladó. Róvész Zsig-
mond-utca 21. ügyvédi iro-
dában. 411

Eladó 12 drb. sz. p. faj
lib. Cim a kiad. ban. 395

Eladó háromajtós tük-
rösszekrény, hálósoba,
konyhabutor, piat. vány,
szőberény, hencser, bicikli
Széchenyi-utca 8. 394

Eladó 75 lap meter fa
éptmény, szőlő szedhető
Darabos-utca 50. 414

Szép, ócska káposzt fél
m. szőlő, ujb. eladó Csapó-
utca 63. 413

Eladó komplett háló-
szoba berendezés, nagy
íróasztal, Kandia-utca
4-b., földszint. 393